

מקורות הפטריוטיות

תינוק יונק משדי אמו מעורר חמדה בלב כל אדם בר דעת. תומתו של הילד ואושרה הנינוח של הורתו מעירים מחשבות מלבבות ביותר; ולא אחת נשמטת אפילו חרבו של הקשוח בלוחמים לנוכח מקדש זה של הטבע, כשהוא שוכח לרגע את כללי משלח-ידו ומזדהה עם אותם הרגשות אשר ליווהו בכניסתו אל העולם. הטבע אכן שתל בכל בעל חיים אהבה לצאצאיו, והרגש הזה הדדי. חיית השדה ניחנה בו כמו גם הברוא בעל-התבונה. אמנם, אצל הראשונה הרגש הזה קצר ימים; אבל אין חלק ונחלה בחברה האנושית לאדם שמאבד את התחושה הזו בטרם יבוא הקץ על קיומו שלו. בדרך זו מטהרת התבונה את הרגשות שמקורם בטבע, ובהאריכה את משכם היא מצביעה על כך שהם ניטעו בנו לתכליות גדולות וחשובות.

בנפשו של התינוק לא רבות הן האידיאות. מתיקות החלב ורפנות השד הן המקורות העיקריים להנאתו, והן קשורות קשר הדוק בקולה ובמראה-דמותה של אמו. שום עצם אחר בטבע אינו צד בכזו עוצמה את תשומת לבו, וזמן לא מועט חולף בטרם יוכל אפילו להביט בחבריו האחרים ללא רתיעה. מעט-מעט הוא מסתגל אל הסובבים אותו; אבל, כפי שניתן לצפות ממי שתבונתו עדיין נמצאת בינקותה, כל זר נחשב בעיניו כאויב.

כשהוא גדל, כוחות הנפש הולכים ומנצים בו בהדרגה, ומתרחב חוג האנשים שהוא רוחש להם חיבה. אָחיו, אחיותיו וחבריו למשחק טובעים איש-איש את חותמם בלבבו, והרגלי היומיום קושרים אותו אל בית ספרו, אל מגרש המשחקים שלו ואל השדות הסובבים את כפרו. חפצים דוממים הם מקור לעונג מתמשך: אל העץ שנטע אביו הוא נושא מבט בהערצה; העונות החוזרות חלילה מוליכות את רגליו אל חורשות, או

שבילים, או שדות-בר, או נחלים, שבהם הוא, עם רעיו הצעירים, משתתף במשחקים ובמטלות ההולמים את גילו. הדמיון מלא חיים; הרשמים עזים; וכל השנים שתבואנה לאחר מכן לא תוכלנה למחוק את התענוגות המוקדמים הללו, את המתנות היקרות הללו שמעניק אבי-הטבע.

האדם לא נברא לשם הנאתו בלבד. כל עוד החוכמה והשכל הישר משמשים נר לרגליו, הטבע נלווה אליו בדרכו ומסגל את עצמו לכל נסיבות חייו. שנות הילדות גם אינן חופשיות מדאגות, והדעה כאילו זוהי תקופת חייו היפה ביותר, עד כמה שהיא מצודדת בעיני משוללי הבינה ונטולי ההבחנה, מקומה יהיה תמיד ברשימת השגיאות ההמוניות עבור מי שניחן בכושר שיפוט אמיתי. כאשר יום אחד אינו נבדל מחברו אלא בשעשועים, בהכרח הנפש מידלדלת והדמיון מסתכסך. דאגות הילדות מכינות את האדם להנאות הנעלות יותר; והספֶּרה הקטנה של לימודי הנעורים פותחת עולם חדש להרהורים, מה שמונע היצמדות מופרזת לנופים הסובבים את האדם, וסותר את רעיונות העוועים של האינטרס העצמי המזוהם, רעיונות שאם לא כן היו מוחצים תחתיהם את הנפש.

דרישותיה של מערכת יחסים, קשריה של ידידות, האיחוד שבהיכרות – כל אלה בוודאי ובהכרח משאירים לאורך זמן את הנפש בתוך הספֶּרה הצרה של סביבתה הקרובה. מעט-מעט נגלים אובייקטים אחרים הראויים לתשומת לב ולחיבה. הנפש נהנית מן היתרונות שבקהילה גדולה יותר, וזוכה להביא לה בעצמה תועלת. היא מרגישה שהיחסים האישיים שלה מוגבלים לא לכפר בודד, לא למחוז קטן; היא חברה במכלול גדול יותר; ורגשי החיבה, שהיו תחילה מוגבלים לבני אדם מועטים, מתרחבים עד שהם חובקים את כל השלם הזה שאליו היא שייכת, ומפייחים בה אהבה אל הארץ שהולידה אותה, הארץ המגוננת עליה בחוקיה החכמים ובמוסדותיה המועילים.

הפטוריות, אפוא, הלא היא האהבה לארצנו, היא כמדומה התוצאה המתבקשת של סדר הטבע.

* מתוך: *Patriotism: or, the love of our country* (1804)

(מאנגלית: אביעד שטיר)